

ԻՆՉՈՒՐ ԽԵՂԱԹԻՐԵՆՔ
ԻՐՈՂՈՒԹԻՐԵՆԵՐԸ

Հազիւ թէ Կ-Պատրիարք Ամեն . Սասն-պաղեսանին հրոժարականը պաշտօնապէս ստրուած էր Հռովմէ և ապա Բ. Գուռ , ահա սկսաւ խաղ պայքար մը Հայ-Կաթողիկոսայ հասարակութեան , — լարեքաղաքարար մի քանի անհատներու կողմէն Սակայն ցաւալի է տեսնել և ըսել որ լրագրեր արձագանգ ըլլալ սխալն այս խաղ պայքարին , որ հետզհետէ անձնական հաշիւներու , գծուծ մտածումներու , անվայել և անպատշաճ ունեւորութիւն խօսքերու և զրուիւններու դուռ բացաւ : Ասոնց առարկայ եղողն է Աստուծոյ Տեղապահ Արչ. Պետրոս Եպս. Գոյունեանի կայծեւ երկիւղ մը կայ իբր թէ ինքն հոստանաճմանուած ըլլայ Կ-Պատրիարք ընտրուելու , և տնա առոր արգելք ըլլալու համար անհրաժեշտ հարկ տեսնուած ըլլայ իրեն դէմ , առանց ալ ուժախ նայելու ամէն բան ըսել ու գրելու : Նախ պէտք է ըսել թէ Գոյունեան Եպիսկոպոսին Կ-Պատրիարքութեան ընտրելի ըլլալը կարծելու պատճառ մը չկայ , այս իրաւունքը ազգին է միայն , որ ազատ է իր քուէները ուզած և յարմար դատած եպիսկոպոսին տալու , և Սինդոսն ալ ազգին կողմէ ներկայացուած հինգ ընտրելիներէն մէկը : Կ-Պատրիարքութեան պաշտօնին կանչելու :

Գոյունեան Եպիսկոպոսն ալ կրնայ Կ-Պատրիարքութեան ընտրելի ըլլալ կամ չըլլալ , նոյն իսկ Կ-Պատրիարք ընտրուել կամ չընտրուել . առիկայ ազգին մեծամասնութեան գիտնալիք բանն է : Սակայն Գոյունեան ընտրելի , կամ Կ-Պատրիարք ըլլալ կամ չըլլալ , ինքիւրը այդ չէ . այլ այս առթիւ յարուցուած անձնականութեան խնդրոյն և առոր տրուած թշնամական ոգւոյն որչափ անտուգի և անարգար ըլլալը հասկնալն է : Տեսնենք թէ ինչ առարկութիւններ կ'ըլլան յիշեալ Եպիսկոպոսին դէմ :

1. Գոյունեան Եպսկ. Էնկիւրցի է , ըսել է ամեն ինչ ասկէ կը հակցուի : Իբր թէ ազգասէր , հայրենասէր ըլլալը կամ չըլլալը՝ այս ինչ կամ այն ինչ երկրէն կախում ունենար : Ասկէ աւելի սխալ արամաբանութիւն չկրնար ըլլար :

2. Գոսեունեան՝ Բրթականոսայի աշապիւրտ եղած է , հոն սնած և կրթուած է , ուրիշն , նոյնպէս ազգասէր և հայրենասէր չկրնար ըլլալ , երկրորդ անարամաբանութիւն , սխալ դատողութիւն . քանի որ յայտնի է թէ Բրթականոսայի աշակերտ ըլլալը՝ ամենեւին արգելք մը չէ ազգասէր կամ հայրենասէր ըլլալու : Այսօր որչափ եկեղեցականներ կան որ Հռովմ կրթուած և դատարարուած , և իրենց ազգին ու երկրին օգտատար անձնաւորութիւններ եղած են : Նոյն իսկ մեր մէջ որչափ եկեղեցականներ կան որ իրենց ուսումը , կրթութիւնը Հռովմի մէջ առնելով , թէ ի մայրաքաղաք և թէ ի գաւառ ազգին մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցած են և կը մատուցանեն :

3. Գոյունեան Եպսկ.՝ Հռովմայ Լեւոնեան վարժարանին տնօրէնը , դատարարալը եղեր է : Լաւ . ի՞նչ կ'ըլլայ ասկէ , միթէ վարժարանի մը տնօրէն և դատարարալը ըլլալը անպատուութիւն մ'է , թէ գնահատելի ծառայութիւն մը , որ այդչափ աշուհերուն հասցուցած է , որոնք ներկային և ապագային համար ազգին հոգեւոր մշակները եղած են , կամ պիտի ըլլան :

4. Գոյունեան Եպսկ. Կ. Պոլիս եկեր և էմմանուէլեան Կ-Պատրիարքին օրով վտարաւորական խնդրոյ մը տուիւ ազգին իրաւունց հակառակ գործեր է : Բայց ինչո՞ւ ինքորոյ խնդրութիւնը այսչափ խեղաթիււրենք : Յայտնի է թէ Գոյունեան Եպիսկ.՝ ասկէ առաջ Պոլիս եկած է , բայց ոչ թէ ինքնարեքաբար , այլ Կաթողիկոսարանին

դրամական տագնապին առթիւ երբ էմմանուէլեան Կաթողիկոսը քանիցս կը դիմէ Ս . Քահանայապետին օգնութիւն խնդրելու համար , Ս . Քահանայապետը վերջապէս այս գիծումը կ'ընդունի և Կաթողիկոսարանի փոխառութիւն մը ընել կը հաւանի . սակայն ասոր համար պայմաններ դրենք կ'առաջարկէ , և որպէս զի այս ալ միւսներուն կարգը չանցնի , այսինքն ապարդիւն չմնայ , փոխառութիւնը հակակշիռ մը ենթարկել կ'ուզէ , և այս պաշտօնը կը յանձնէ Պետրոս Եպսկ. Գոյունեանին (այն ատեն տախտիս պարզ վարչապետ) , որ Պոլիս գալով , Ս . Քահանայապետին պայմանները կը յայտնէ : Բանակցութիւն , խորհրդակցութիւն կը կատարուի , սակայն երկու կողման միջև համաձայնութիւն չի գոյանալով , գործը չյաջողի , և Գոյունեան կը մեկնի Պոլսէն : — Հոս , ի՞նչ կայ Գոյունեան Եպիսկոպոսին համար անպատուարեք կամ ո՞ր կը տեսնուի ազգային իրաւանց բռնաբարումը : Մէկ կողմ՝ փոխառութիւն ընել կ'ուզէ . միւս կողմը , իբր փոխառու պայմաններ կը դնէ , ի՞նչ կրնար ընել Գոյունեան Եպիսկոպոսը , որ այսօր սոյն առթիւ խճճանքներու առարկայ կը դառնայ : Արդեօք կրնար փոխառուէն անպայման կերպով զրամներ առնել և չըրաւ : Արդ , անիրաւութիւն չէ՞ այս խմատով քաշընդներ ընել :

5. Կ'առարկուի թէ՝ Գոյունեան Եպսկ.՝ Վէնէտիկ Միթիթ . Միաբանութեան մօտ Ս . Քահանայապետին հրամանաւ կատարած մէկ պաշտօնին առթիւ , Միաբանութիւնը գոհ չէ ձգած : Բնականաբար ամէն պաշտօնի կիրարկումը՝ գործին մասնակից եղողներուն ամէն ալ կարելի չէ գոհացնել : Երկրորդ՝ այս խնդիրը միշտ հիմա կատարեալ ճշգրտութեամբ և բոլոր պարագաներովը չէ ծանուցուած , զրեթէ զաղտնիք մնացած է . այս մասին ինչ որ կ'ըսուի կամ կը խօսի , այս կամ այն անձանց ենթադրութիւններն ու կարծիքներն են : Սակայն կէտ մը կայ որ չատ պարզ է . եթէ Գոյունեան Եպիսկ.՝ այդ գործին մէջ արարութեան հակառակ վարուեցաւ , Միաբանութիւնը մնասց , Աբբասոր նախատիքներ ըրաւ և այն , ինչո՞ւ ամբողջ Միաբանութիւնը , որ լաւ կը ճանչնար Քահանայապետը , չըողքեց , Եպիսկոպոսը պատեմ , յանդիմանել չտուաւ : Ս . Քահանայապետը , Ս . Վատիկանը , ի՞նչ պատճառներ ունէին ամբողջ Միաբանութեան մը դէմ Գոյունեանի մը պաշտպան կանգնելու , եթէ նա անիրաւ էր :

6. Իսկ յիշեալ Եպիսկոպոսին նշուած ատի Առաջնորդութիւնը , որուն մասին ալ չատ մը զետեղութիւններ կ'ըլլան ոմանց կողմէ , մինչև հիմա լուրջ անձնաւորութիւններէ հաստատուած իրողութիւններ չեն : Գոյունեան Եպիսկոպոսը չէր կըրնար և չի կրնար ոմանց քահանայքին ծառայել : Մեր գիտցածը սա է որ՝ ինքը Եպիսկոպոս գտնուած մէկ տարիէ աւելի չըրէ՝ անին մէջ , աշխատած է Ազգիւն և Եկեղեցիին բարեոյն , աղքատին հոգատարութեան և Ազգ . Վարչութեան մէջ , միշտ սա պատուէրին նազանդած է . «Տուք զկայսերն կայսեր և զԱստուծոյն Աստուծոյ» :

Ահա ասոնք են Գոյունեան Եպիսկ.ին մասին եղած առարկութիւնները և անոնց պատասխանները : Իսկ կարգ մը կրթի և անձնականութեան գծուծ առարկութիւնները և նախատարից խօսքերը հոս կրկնել չեմ ուզեր , որովհետեւ ամենեւին կարեւորութեան արժանի չեն : Մասնաւոր թէ ըսողին կամ գրողին արժէքը կը ցուցնեն ,

ՀԱՅ.ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՄԸ

Ի Խ Թ Ա Ր

Ապօքրման վաճառքի օրմուէ վէ քննի-լիքին օէ խապէր վերելիքի օյան միւս-քերեմ ապօքրմիքի միւս , ապօքրման պէ-սկիւրիքի կօօքրմիքի քնն իսկիւր :

ԲԱԳՕՆԻՃԻ ՄԻԻԼԱԳԱԹԸ

Ղազէթալար , պու միւսազաթ հազգընտա սիւթունլար տօլտուրուեօրլար , վէ պու միւսազաթա պէօյիւք էնէմօյիւթ վէրիեօրլար : Ձարըն իթալիայա սէյահաթը հազգընտաքի մալիւմաթը թէլէկրաֆիէյի , վէ պաղը ղազէթալարըն միւթալէաթընը տէրճ իթալիք : Պու ճիւմէլտէն օլարազ , պու կիւն տախի պաղը մալիւմաթ տէրճ իտէրիւ :

Թան ղազէթալարըն պիւր մուսպիլի , Բագօնիթիւթ , Բուսիս խարճիէ նազըրը գօնթ իզվօլսքի իլէ պիւր միւսազաթի իճրա իթմիլ , վէ պու սըրաւա նազըրը միւշարիլէյն աթիլտէլ մուհիմ պէտանաթտա պուլուսիլը սըր :

«Կիրիտ մէսէլէսի հազգընտա , հալը հազըրը , միւմքին մէրթէպէ ուզուէն միւսաթիլ մուհաֆազա իթմիլ : Հալը հազըրըն թէպալի օլունմազսըզըն մուհաֆազաքնա եարտըմ իթմէք խթէրիլ , վէ ումարըք քի ետնանլըլար՝ խանէտանը գալիլի տէվիլրմէք կիպի պիւր ճինէլթ իճրա իթմէլլէյն : Պալգան հիւթիւթթիլիլին իլէլլէմէսինէ մուսլէնէլթ իտէնէլլիլ . քիմսէ , պէօյլէ պիւր օլթիլիլգատան տօլարը տիւշարը էնտիլէ օլմամալը սըր . զիւրա էլլօրսընը էլիւլմ պագի օլան հալը հազըրընտան հիշ պիւր չէյ թէպիլի իթմէք խթէմէեօրուլ : Բուսիս վէ իթալիանըն իթիլաֆը՝ էլլօրսա սուլս ու սալահընը իմաքիմ իտէնէլլէյնտէն , պիւթիւն տիւնեանըն ղազէթալարը , օ իթիլաֆը մէմուսիլէլթէլ թէլլազըք իթմէլի տիլլէյն» :

Բարիզ ղազէթալարը՝ ղաեթթ միւսալիաքարանէ մէզալէլլիլ տէրճ իտիեօրլար , վէ Ֆրանսա մէհաֆիլի սիւսպիլէսի , Բագօնիթի միւսազաթընը , Երեւոյիլլա վէ Գուէտէ վուգու պուլան միւսազաթալարըն իքմալը թապիլիսի տառ իլլէեօրլար , Ելօյլէ քի իթիլաֆազը միւսէլլէյն ալիլիլիլի պուլունմանէն պիւր չօգ մէսէլլէրտէ , իթալիա ուզալմազա , Ինկիլթէրրա , Յըրուսալմ վէ Բուսիս արասընտաքի իթիլաֆա քէնտիսի տալիլ տալիլ օլմուշ օլունէօր : Ձանն օլունտըղըն կէօրէ , Ֆրանսա խարճիէ նազըրը Մ . Իլլօնըն՝ Ձար վէ գօնթ իզվօլսքի իլէ միւսազաթը , Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա խարճիէ նազըրլարը պէյիլիտէ եէնի պիւր միւսազաթը իճապ իթիլէնէլթ տիւր :

Եէնրիմիլ ղազէթալարընտան «Թապիլիլի էլլէքաթ» , Բագօնիթի միւսազաթը հազգընտա չու եօլտա պէտանը միւթալէա իտիեօր : «Պիլ գալ կիւն էլվէլ տէմիլ իտիլ քի , Երազ մէսէլլիս թէսպիլէ օլունէն պարուլթ Ֆըլըսընըն իւզէրիլտէ օլթուրմըլ օլան իլլէքիս տըր , Եազըն պիւր միւսազաթիլ , պունուէն տօլրու օլտուղընը կէօթէրէնէլթ տիւր : Եուրասընա տիլգաթ օլլունմալը տըր քի , իթիլաֆ վէ իթիլաֆալար , եպիլըլ պիլիմ իլին տիւր : Լաքին պիլգ , հիշ պիւր չէյ հօգ սըր քի ֆիլթուրառը տուրուեօրուլ . Բարիզտէն ալլունա պիւր թէլէկրաֆտա , Պալգան մէսէլլէլիլ հազգընտա Բուսիս իլէ իթալիս արասընտա պիւր իթիլաֆ հալը օլունմալը վէ գըրալ Վիլլթթը էմմանուէլլին պու իթիլաֆը պիլիսասա արզու իթիլիլ իշար իտիլմիլ տիւր : Պու իթիլաֆ հալընէ հասա իւզէրինէ միւսէսէս օլապիլիլ , վէ քիմէ գարչը տառ օլունապիլիլ , Պալգան նիմ ճէլիլրէսիլին պէօյիւք գըրմը թիւրքիայա ալիտ տիւր : Պանա վէ Հէրսէլի մէմալիլքիլէ իւհազ իթմիլ օլան Ալմիլիանըն , ֆէթիլ մէմալիլքիլին տիլլէլ թառալվուրլարը մը վար տըր : Ելհալը , Բուսիս վէ իթալիս իթիլաֆը , պիլիմ իլին թէլմիլապիլ օլաւազ , զիւրա գաթըլ մէմալիլք ֆիլլիլիլին հիւթմիլլէլ օլտուղը կէօրիլլէլէօր : Եսիստ , տիլլէրէլլէլ տէ հիւսէ չըգարմազ իլին պու գաթիլ վէ հիւստըն թահսիտիլէ չալընըլէօր : Գարաւալ քէնտիլին իթալիս գրալընը գալըն բէտէրիլ օլաւազը վէ Բուսիսըն , Սլալ ունալընըն

էն պէօյիլք հալիսի պուլընտըրը ունուտալմալը տըր : Պունտան պալգա Բուսիս , Ագասըլ Երազ տաքի ղալպընը Երազտա գալանմազ իսթէմէքտէ տիւր : Պու հալլէլին նէլթիլլէլիլ թիւրքիա իլին գալըն օլապիլիլ : Ինկիլթէրրա , պու չէյլիլ հազգընտա նէլ տիւշիլլէլէօր : Եազըն պիւր միւսազաթիլ , Ինկիլթէրրանըն քօլիլթիլգատընը պիլլէ կէօթէլլէնէլք տիւր :

Բոմա , 27 հոկտ . — Ձար , Բագօնիթիլէ մուսալըլթիլիլ միւթալըլ , Բանթէսնտա իքիլիլ իւսպիլթիլին գալըն իւզէրինէ պիւր գուրօնա վազ իթմիլ տիւր :

Բոմա , 28 հոկտ . — Պաղը էնէլլիլ գալէթալըն թարաֆընտան վուգու պուլան նէլլիլաթալմ ճէվապէն , իթալիս ղազէթալարը , իթալիս-Բուսիս իթիլաֆընըն իթիլաֆալը միւսէլլէլէ մուսալիլք օլմալըլընը վէ իթալիանըն՝ խարճիլ քօլիլթիլգատընըն էսալընը թէլլէլլիլ իտէն իթիլաֆազը միւսէլլէլէ սալըլ գալանալընը պէտան իթմէքտէ տիլլէլլէլ :

Բոմա , 28 հոկտ . — Ձար , Բագա հազրէլլէլլին պիւր մէլթիլլէլ կէօնտէրէլլէլք , Բոմալա ալիլմիլ իթմէլլիլ ճիւլլէլլէլ , քէնտիլլէլլին գիւսթիլթէ մուսալիլք օլաւալըլընտան տօլարը պէտանը մալլէլլէլ իլլէլլէլ տիւր :

Սալսա , 28 հոկտ . — Ձար , իթալիսյա սէյահաթընտան ալտէլլէլ , ազալմ պուրաւա վալըլ օլտու : Ըսթալիստա , Օտէսա տալիլիլ պալ գօմանտանը ժէնէլլալ պարսի Գոլպար , մէմուրիլիլ մալլէլլէլ վէ տար իլլ ֆիլիստընըն պիւր հէլլէլլէլ մէլլուսէլիլ թարաֆընտան իսթիլգալ օլլունըլ սըր : Ձար , Սիստալալա եսթընա ալիլմէլ իթմէլլէլ , վարօրը մէլլէլիլ տէրա հալ հալէլլէլ իթմիլ տիւր :

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՃԵՄԱԱԹՐՄԸ ԻՇԼԷՐԻ

Ճէմաթըմըլգա մուհիմ վէ եէնի պիւր իսպիլիլ հօգ տուր : Եէնի Կ-Բաթիլիլին ինթիլապընա՝ տէլլին Բաթիլիլ Գայմազալընըն թալիլիլ հազընտա իրատէլ Սէնիլլէլլին չէրէֆատալը պուլըլալըլ իւշտիլմիլ իտէ տէ , տիւնէ գատար Բաթիլիլքիլլէլլէլ պունա տալիլ թէլլիլլալ վուգու պուլմալը վէ թէլլէլլէլլէլ իլլէլլէլ վիլլուտ իթմիլ տիւր :

* Տարըն , Ս . Յովհան Ոսկեբերան քիլ իսէսիտէ , Ս . Յովհան Եօրթուր միւսնապիլլիլլէլ , Առաք . Տեղապահ Եպիսկոպոս հազըր օլտըր հալտէ , Գեօրգ Գեւրապոյծառ թէլլիլպալէան մութանթան սուրէլթու Գուտտալը չէրէլլ թալալիլ իտէնէլք , վէ Աւետարանտան սօնա Պաւստահանտան Կարապետ Վ . քարազ վերէնէլք տիւր :

* Վարչական ժողով , տիւն ինթիլա իթմիլ տիւր : Ֆալալ իօնալկան ժողով , քէնտիլլէլ ալիտ իլլէլիլ միւսալէլլէլ իթմէլլէլ իւզլէ , Առաքիլալկան Տեղապահ Եպիսկոպոսըն թահիլը իրեստէլլիտէ ինթիլալալընտա տէվմա իթմէլլէլ տիւր :

* Պու կիւնքի ղազէթալարընտա , «Ալլէն-Եսիլաթ Եսանիլ» սէրլէվալը մէլլալլէլլէլ տէ կէօրիլլէլլիլ վէնէլլէլ , Ձաթը հազրէլլէլ Բատիլահիլին իզմիլիլ գիւսթիլթիլլէլտէ , հէր միլլէլլին վէլլիլլէլլէլ , իլլիլ իւստահիլլէլիլ հուգուրը հազրէլլէլ Բատիլահիլլէլ գալուլլէլլիլտէ , եալըլըլ կիլլիլ-գաթօլլիլք ժողովըլապետիլլին պունուր միւսնալընտա պուլընմալար , էլպիլթիլ օգուէնալընըն նազարընա թէլլալալիլ իթմիլ տիւր : Պիլ , պու հալէ պիւր տիւրիլլէլ մանէլալ վէրէմէլթիլ : Օ չանտէլ իզմիլ ժողովըլապետիլ աճապա նէրէտէ պուլընմըլ տըր : Ձանն իթմիլլէլ քի , ուզալք պիւր ետրտէ պուլընմըլ օլունըն , էլկիլ եանըլմալթիլ օլէլ , իսթանպօլտա պուլընտըլը վէ Ձաթը Եսանիլլին իզմիլտէ սէյահաթըլարընը էվ . վէլլէլ էլպիլթիլ իսպիլլէլ ալտըլը հալտէ , նիլլէլ վազըլընտա մալլիլ մէմուրիլլէլլէլլէլ

Հռուստան Շամոս գաւառը 100 բրիտիժ-
օլթը պիտ շքնաբոյժեր հնչաւ իմիժիւս-
երնն ձրոնաւոր զի իժովաւնարտան միւս-
նէն զբրիւ պիտ իրբէթէն ինչէն զըրնա-
տըը պիտիւրիլիժոր։ Մէզբըր իմիժիւտը,
10 սէնն միւստնէթէն ինչէն օըրնաձազ զի
բիժիմէթիւ օյաընաւ պիտ միկտար իմէմի-
թիւր հարի օնաձազ տըր։

Բրթօօտօ զազէթաճ՝ Հիւսէիին Հիւսի
 քաշանըն իւթիիթարը մուհագգազ ատտ օ-
 լուհուհօր իսէ աէ, հէնուզ խալէֆիինին
 քիմ՝ օլաճարը մալիւմ պուլըմաթըղընտա՛մ
 վէ Հագգըր պէհ հագգընտաքը շայհալարա-
 րաղմէն, մէշաֆիլի Թիբըմաթիէ իւէ էվ-
 րօթա՝ էֆքեարը ումուսիլէսինին էմելիէթ-ի-
 նի գազաննը՝ օլան Սայիտ վէ Գեհամիլը
 քաշալարտան պիլիիին մազաթը Սատաթէթի
 էշմէնէն միւսէթէմիլ պուլընտըղընտա՛մ
 մէմէէքէթինէ կիթմէզտէն էվվէլ Գիհամիլ
 քաշա իւէ ուզուհ միւստէթ միւլազաթ ի-
 աէն Ինկիլթէրրա սէֆիլըինին զիհարէթի
 տաթիլ պու. մէսէլէյէ աթալիէթի զաննըն-
 տան պաճա լաթիհօր իսէ աէ, «Սապաճ»
 վիւքէլա արասընտա չու. էսնաթէն հէր գէ-
 մանտաթը զիհատէ իթիլաֆըր էֆհար հիւքը
 իթաթիլի ճիւէթէլ, մէքքիւր բիլիայէթէլը
 սալ ու էպասաթը ատտ իսթիհօր

Նաֆիա նազըրը Հայաստան էֆ.՝ պիլ-
ղազէթանըն մուհարիրրիլէ վազը օլան
միւլազաթընտա, ումուրը նաֆիայա տաիլ-
աթիխէք մալլուածթը վէրմիլի տիր. Ալու-
րիւ-Մըսըր խաթիթը իչին իսթիհազ թա-
ւալ իսլաիլի խոն Թէ, հէնուզ պու պապուի
պիլը կէոնա գարաթ իթիթիխազ իտրիթիս
Սամսուտա իրան հուտուտընա թէմաիս
խալիէնէք խաթիթա կէլիննէ, պուընն իս-
թիհազընը իսթիէէնէթը միգաուրը քաաֆի
թէէմինաթ ազաչէսի վէրմաիլէրինտէն
իլ հէթիծէլէնմէա. ֆազաթէ էլէէվմ իքլ
հէյիթիլէ պու խաթիթա տաիր միւլազա-
թիսթիս պուլուսուեթուրու. Թուհա-Թե-
րիաթիք խաթիթը իսթիհազը իչին, պիլ-
Պրանսըզ հէյէնէթի միւրաճաաթտա պու-
լուսուու, վէ մաչէլլինէ պիլը հէյէնէթի թէտ-
գիլիէ կէոնաթմէքլէ, պիլը բարթը թազ-
աթմ իթմիք իւզըէ միւսաաաթէ ալտը, էն-
հէպլ սեթմիլէտուրաթը, քաաֆիթէթէն, մէ-
մալիթը Սամանիտէն թէէմաֆիթիթը նաֆիա-
տա պուլուսմազ իւզըէ միւրաճաաթ իտի-
հարալ: Պու հաֆիթա գարֆընտա տախ-
լէլէյիլտէն Աստապա գաաաթը պիլը չըմէն-
աթիթը խաթիթ իսթիհազը վէրլէննէք տիր-
մ. Վիլգօզսըն, էլէնգիլէրէնին (Միջադաա-
թաթընա տաիր օլան բաթօրը, իքլ գօմիլ-
աթն թարաֆընտա զէմալը կէրսի իլէ
թէնգիլգ իտրիմէքս իտր ա)

Նաթիւա նազըրը Հալաճեան էֆ.՝ կէ-
չէն բազար իրթէսի կիւնիւ վիւքէլայս
պիր գիւնաֆէթ վէրմի, տիր:

Տեղիստատեթտէ պեր Օսմանը-Իսկիլիբէ
աէրկիսինին քուշաւոր իշին հիւքիւսէթը
Սինիէտէն մալիլէնէ մուալլէնէթ թալպէ
իթմէիէնէք, Խալըրդ սէրկիսին ալըլմասը
իշին, Թաղսիմ գըլլահար իլէ Թալիսմանէ
Տէյլասանըրլը իէ Թաղսիմ պաղլէսինին իթլ
սէնէ իշին ճէմաննէն թէրքլիլէ, Խարիճ
տէն ճէլպ իտիլէնէք էշեաննէն աաիկ կէօմ-
րիւք քէմսիւտէն ալֆը Զազգըրտա Իսկիլ-
իթըրպըր Մ. Մոնթաքիւս Սիմէս թա-
րաֆըրմասն Շէհրէ էմանէթինն կէնուտըր-
լէն մէքըրմէ սիլզըրլէնէ քէֆիլէթ Կապը
Կիլիսիէ սորուլըր պոր :

Տիվանը հարպ հէջէթինն իսթիֆասը
իւզէրինէ, պազը դագէթա մուհարրիւրէր
Մահմուտ Շէշլէթը քաշայը կէօրուպ, իս-
թիյալահաթա ալուլնմըշլար արըր Բաշա-
միւշարէթն, պուշլարա, գանուռն մախ-
աուազ մուհիլանէն տիվանը հարպ աղ-
լարընըն, միւստանթը մէմուրիլէթի պիր ա-
նէ օլուպ, իսթէտփէլէր հալտէ աթըր ա-
սոնրա տաթի իսթիֆա խտէպիլէճէլէրին
վէ պու. իսթիֆանըն իսէ, մահպ աշայը
միւշար վէ միւսալէշէհիմբն՝ բէք չօզ
չալըշապուա եօրոկն օլմալարընըն նէթի.
ճէյը տիվանիլէնսի խուսկինի, վէ պու. լէր-
սէ թէշլըլ օլընա տիվանը հարպ բիտա-
րէ թէրինէ, սէշլըն տէնիլտիփի կիպի, Ալ-
աուլլահ քաշա տէյլլ, Ատանա տիվանը
հարպը բէլտի սապզը մուսաֆ Գէնա-
քաշանըն կէչտիկինի տէրոփեսա իլլէմի-
տիր։-- Իթթիհատա վէ թէքազզը ճէպիլ-
թինիլի սոն գօնկրէսթանէ վէրլէշն գարա-
թիւնիլսիճէ, գապթայը Օսմանիլիլի

պուճահանս պէօյլէ մէղքիւր ճէմիյէթտն
սարըմաւարընտան տօյալը զապիթմարն
էֆքեարը նէ մէրքէլտէ օլտըզընա, վէ պու
հիւզտէն օրտուտա հէյէճանս հասըլ օլտը
զընն տպը օլտուզ օյմաւորընա տախի վա-
զը օլուն խթիլդազն, Մահմուտ Շէվքէթ
լաշա թարաթընտան թիթնէքի ճէվալ
վէքիմիշ տիր. «Պու տա Պէյոյզընն պարը
մէհաֆիլիին իճատը տըր: Օ մէհաֆիլտէ
հէր հալտէ հէր չէյ սիւսան կէօրիւնմէք իւ-
թնիիօր: Իթթիհատ վէ թէրազըր ճէ-
միյէթիին պիւր թէտպիրինտէն տօյալը
օրտուտա նիլին հէյէճանը էֆքեար հասըլ
օլտուճ: Զապիթիլէրիմիզ, օրտույա, բօլի-
թիլգաճան թէվքիլգա վէ մուպանէնթիւ էֆ-
քեար կիրմիւս զտման ճալիզ օյմատըզըն
բէք էյի անլարաւար: Պիզ, եալընըզ Օս-
մանը սահնազընա վէ վաթմանս խըզմէթ
իթմէք վազիլֆէսիյէ միւքլէվիզ: Օ սան-
ճաք՝ վաթմանըն ալէամէթի տիր իթթիհատ
վէ թէրազըր ճէվալիյէթիւզ գորարընա զա-
թն պէքէրնիտօրս: Կիմաէ, պուճան թէճան
ճիւլպ իթմիւզ վէ ճէվալիլթէ տախիլ օլաւն
զապիթիլէրիմիզտէն հիւզ պիրի թարաֆընտու
օ գարարա գարըր իթիլազ օլտուճատը
Պու պապաթէ սօյլէնէնլէր՝ հէր պիւսիւս
րիվայէթիլէ, չախալար տըր Յիլվազը
պու սէպէլլէ օրտուտա հէյէճանը էֆ-
քեար հասըլ օլտըրը րիվայէթիլ կիւէճէք
չէյ տիր:»

Տէօրաբունճիւ (Էրզրոնճան) օրոտու զօմանաւնը Խպրահիմ բաշանոն՝ Հարպիթնէզարէթիճիէ կախօս Իւջիւնճիւ (Սէլանիք) օրոտու զօմանաւնը լըղնա թայիկին օլընաւ ճաղը րիվայէթ օլընուեօր:

Աթինա Օսմանը մեֆորի նապի պէն
կէնհնոէ Եռնան Մէլէիքի մէպուսանընտա
հարպիէ նազըրը Մ . Լաբաթիօթի թարու
ֆընասն , օրտուհըն թամէիքի իչին եու
նան հիւքիւմէլիննէ իթթիլսազ օլունա
մաթ թէտապլրէ տաիր իրտա իտիչին
նաթէգը , պա թէլէկըրաթ խարթինէ հէզա
րէթինէ թէպլլը իթմիշ տիր Եռնանըն
պազը մէնաֆիլինտէ , թէտապլրի մէգըւ
րէ՝ տէվէթը Օսմանիէ ալէհինտէ ատա օ
լունուհօր : Մ . Լաբաթիօթի , նաթգընտա
էգհիւմէ շու մէօլլէրի մէօլլէմիշ տիր
«Միւսալէհայը իիլպա իթմէգ իսթէհիզ տէ
մէգ իսթէմէհօրում Աննաթ , գարատա վէ
նէնիդտէ զէնպը գուվէլէթ իթմէլինլիզ զի
թիւրքիա , պիւնիլ իթմէնասըրըզը սըզու
իթմին . պու իտէ , իթի մէմէգէթիմ մէ
նաֆիլինէ մուվաֆըզ տըր »

Զարթը հազրէթի Բառիւղանինն հեղձը
վէլառէթի՝ Շէվվալըն 20նճի կիւնիւնէ թէ
սաառիւթ իթաիկիւնաէն , օ կիւնիւ վէ կէ-
ճէտի չէնը ալին իճրա խոլլճէք տիր :

Օմանին րոտոմանաբ, բէնչէնպիս րա-
չամբ իրանեմբդա վարը օրմուչ, լէ Պէյ-
լէր-պէյի անըզլարընա գատար կիթտիք-
տէն սոնրա, Պէյի քմաչ էօնիւնտէ տէմիբ
աթմըչ արբ :

«Լա թիւրքի», հազընտա ստաքիրի
Օսմանիէ եւ մէջ իր թիւաւընը իզպէ իտէ-
ճէ քլըրինտէն, զիւրյէթի միշքըւրէյէ մուխ-
թարքիյէ մէջ զիւրմէսի հիւքուսէթին ֆիք-
րինտէն պիւի կէս մէսիկինի, հազընտ

«Յանիֆն») , հիւքիւմի, թիւէ Բումի բաթ-

րիզլսանէնք արաքնառաքի ինքնլլաֆնը պիտ
թարաֆ խախմէջ օլմաքնառնա տալայը պի
տանը մէջնուտիյէթ խախեօր։ Մէզըլուր
զազէթա, Բաթրիզլսանէնք, Խըրաթիեան
լարնը չիքաթայէթլէրինի Նիւքիւմէթէ պիւ
տիմէյէ ճազըզ օլտորաքնա տաքի առլիք
տիքըրըրն իֆառալիւրն զիքք խախէթ
տիեօր զի, «Շիքետլէթ ճազըզնառն քիմ
պիք Օմանլըլը մէյ խապլիլըր զի, պիք
լաթըրիզ տէ օ ճազըզտան մաշրոււմ օլտուշ
Գառուշը Էսաթիլին 14փաշնիւ մատտէլի
պու. խուսուստա աչիքետք սէրաւաթը ճա
լի տիք։ «Թէզպալը Օմանիէտէն պիք վէ
եա պիք դաշ քիլիին, կէրէ ջ չախալարնա
վէ քէրէզ ուսման միլիթապլիզ օլան գաա
վանիլի վէ նիզամաթի մուխպալիք կէօր
տիւքլէրի պիք մատտէտէն տալայը իշն
մէրթիլին աքգուշայ վէրմէյէ վէ մէմուրիւ

նրան էֆֆալլընտան իշխիքեայա սէլանիյէթ-տար տըր»։ («Թանին»), իւսկէթին տիւօր թի, «Իաթիքէ էֆ», զալանին վէ նի զաթաթա մուխալիֆ պիր մուամէլէյէ հէաէֆ, զան իրիսթիւանար իշին տէ, Մուս-լիմանար իշին տէ իշխիքեայա սէլանիյէթ-տար տըր, նապը թի պիզ, պիւթիւն Օս-մանլըար տա, իւսկով վէ զայրը միւսլիմ վաթիանաաշտըրըզ հազգըզտա այնի հազ-գը հայիզ պուլունտւորոզ»։ («Թանին») պու. զատար զէմանտան պէրու տէվաթ ի-տէն ինթիլաֆըն սէպէպի, Րուժ բաթիք-խանէսի ճեաթիլպէլըինին թիւրքճէ լիտա-նը լանգզըլա պիլմէտիքըրնաէն, իազ-ալըզարը թէլգեթիլէրաէ պազնէ չիտուէթլի-լիսան զուլանանաթըր օլտուըրնը տա ի-լպվէթին պէլեան իտիօր»։

Լա Հէյ Օսմանլը սէֆերի Միսաք էֆէ
իսթիֆա իթմէլէ, Էէրինէ Ուաշինկթըն
սէֆերի սապըզ Արիսթարքի պէյ թայիկն
գլընմըչ տոր :

Պահ տէր Կօլլի բաշահ՝ Ի քինճի օրտու-
նըն թալիմէրինաէ հազըր պուլլնմադ
իւզըէ, եալէրը հարպը վէ տիկէր զապի-
թան իլէ պիլլլքաէ էտիրնէյէ կիթմի, տիր

Եւռնան աշֆիրը Մ. Կրիբարիսին մէջ-
զունէն Աթինայա ազիմէթինին ետզմը ի-
տիք: Կիտէն՝ Ռուսիայու Եւռնան զօնու-
լուը Մ. Կրիբարիւս օլուպ, վագը օլան
զալաթ՝ իսմէրին աթին օլմասընտան իլէրլ
կէլմիշ տիր:

Զարչնուպի՛ն կհեհեւ, Շէշխ իւլ Իսաւ
էք Նին թահթը բիհաւէթիհնոէ ագո օլը
նան Մէհճիւի վիւքէլատա, Սիբքէճաւէն
Սյիսթէֆանօսա գատար չըմէնաթէր իսթ
իւրաւ պիր իսթիթ պահա իլալէսիյէ
թիթիէ իսթիթ իւղէրինաւ թրէշէլէրին օշլի
ու աշֆըր թիմէլէրինէ, Սահնըն վէ Պոււ
կար թէպատաքնուս միւսճաճը մուսվէ-
նէիթ օլանլարըն՝ թարաֆէյն խտտիւսաւ
նէշէրինաւ մէճանէն թէտալիսինէ, Մըսըր
մէքթէպլէրի թալէպէսինուէն օլուպ, Սա-
մանը ասքերի մէքթէպլէրինէ կիրմէք իս-
թէհէն թիւլէպնինի սուրէթը գապուլլէրի
վէ մէ Շէշիր Եմանէթիսինի իսթիգրապըն
նէ սիսիէր Եմանը մատուլէրին տալլը միւ-
ղաքըրթ ճէրէհուն իթմիս սիր-

Հիւսելոյստան Տախիլէն նէգարէթին
պա թէնէկրաֆ պիտիւրիտիգինէ կէօրէ
Սալիֆաէթի թուղ մատնէկըրնէն հիւսու
իտէն պէտէվիէր՝ ասաքիթի նիղամիէ թա,
բաֆընտան մաղուկաթ օլմուշլար վէտա,
ղըմիշլար տըր Բէշքիւն մատնէն մատնէթի
մաշիւթալա թէքար պաշլանմը տըր :

Գարաբաղից անհնչելիստե հետի քի
չիտն միւրեքեկ պիւր էշգրեւ չեթէսի
Զօւպօյլը Հիւսէյնի գըզընը ալըրմագ
Ֆիքրիլէ Նիլնէ հիւսու իթիլըր իստե
հիւթիւթ զագըննտա իսպըր ալարագ
պիւր պէօլըք ժանտաթա ինչուսմիւր

տողը ընտանի, էշգրեան՝ սիրան խախտմալ իմ
միջևի վէ չազուշ Սէյֆէտտինի գուրչուշ-
ւա վաւրմուշլար արըր, Ավըլան գուրչուշ-
լարտան, իսանէ խաղընտանի պիր զաշը
տախի հարմամբմըլլար արըր, էշգրեա ֆի-
րան բիմիշլէր տէր անէ, մուսախիտաքէն իշ-
չիբինտան տէգորտի, պիրի հարալըլ օլա-
րապ տէրնէսի իսխիմիշ սիր, ի

Մարտինիստա Մէնիլեռնէն հաղորտը
ղընս հէօրէ, Յրասնա թէպասաընտան Մ.
Իրիթուս իլէ հէնէնտէ եկզարգլաննէ քլիւ-
սէսինն տէխալէթ իտէն Բօծնա, Գաշինա
վէ Լիբովիլէն չիֆթիլէթերի ստիսպլէթի
աբասնանա ինիլիթաֆիթ զուռուր ինիթի-
կինտէն, իշ մահէմէն տիշմիշ, վէ Բուս-
բաթրիքլաննէ քլիլէսիննէ մշնուալ Նիգօ-
լա Ձէրքէն Նուսթ քլիմօնիմ, մէզքիւր չիֆթի-
լէթերին հուտուաընա տայր վէքալիկի Եյ-
զահաթ վէ մալիմաթ՝ Գաշինա չիֆթիլէթ
ստիսպլէթիննէ զարար վէքալիկինտէն, պուռ-
լար, ինիլիթաֆ լալմազ իւզքէ, մէքզու-
նիշքօյաը Նուսթ իտէքէ, տիրէ տիրէ հառ-
մըշարա երար, Հիւրիւմիլթը մահէլիլէթ
թահգլաթ իծրա օյուռնուալա տարր

Արնազուտլըզ ահլալի հագգընտա Ա
թինատան Էվրոբա զագէթայարրնա պա

Թէէկերաֆ վերելէն մուճիպի Էնտիչէ խա-
պելըէրին ապ ու Էսաար օլմաարզընը «Լա
Թիւրքի» հաղործօր :

Շագրիկ մէջնուր Չաղըընծայընըն աւելը
աւելաթ իտիտիտիկ զանաւ օլընմըլ իտիտ, Պու
պապաւե իզմիտաւն Տախիլիկ նէգաւթթիտ
հօկտ. 15 թաւիտիտիլ, աթիտեթի թէլէկ
աւել կէտիլ տիտ, «Կէլէն բաղաւր կիտիտ
աւելմիլ, Պալընաւր իւէ էտաւմիլ աւա
սընաւաթ տաղաւա, Չաղըընծաւ էլթիտիտ
թաւաթիպիտէ պուլընաւ Արնապուտ միւթ
րիզէս աւաւընաւ լուգուա կէլէն միւ
սաւաւթմէտ, Չաղըընծաւ իւէ տիլէր մէնուր
էլգըլալը նաւէ իտիտ աւաւթիթ թուլթըլմըլ-
լաւ տըլ: Իսթիթպալաւընաւ, Չաղը-
ընծայըն կէօթիտաւն մէնուրէ օլուաւը
նէգաւթուգ իթմիլ տիտ: Կիւլէնաւթէրթ
մանէլլի աւաւաւթ իւլգըլ միւթիթ էլթիթ ճիւթ-
լէթ 8 միւթրիլէ սէլգ իտիլմիլ տիտ:

Էրզրուժման արժանի պիր թէկէկա-
ֆա կեօրէ, Էրզրնճան ժաթէսարըփը՝ Տէ-
սիմ տասիրինտէ Մէճան տաղարընա-
հայտուլըզ իտէն մէհուր 12 հայտուա-
րտէրտէսի իթմէկէ մուլաֆազ օլմը արը-
ղուսիլըն իէնիտէ մէհուր Էշքեհտան
Բիւսիլիօյլ տասիր զուրուսուտիօր

Սօֆիանյան արևան պիր թխելկաֆա տնիքոր քի, «Ամս գլխակարտա Պուլկարիթիանտ աղւերնան պաղը էր պաղը ինիլիալ թարաֆնտան թէշքի օրլնան զուհիւք չէթ չէլէրին հուտուաը Օսանիէթի լէճաճուղ իթարքլէրին, ֆարաթի պուտն լարճի Մաքետօիտա Պուլկարալարը թարաֆնտան Պուլկարիթիանտ րիւճաթա մէճ պուր խտիլաթքլէր թասաիք խտիլմիշ տիր Պուլկար չիւքլիւմէթի, հուտուա իւղքրին աւքլէր Պուլկար թուլիթիւղ միմարալաթնա պիր թահրիրաթը ումուլիթ կէտնտէրէրէք չէթ թէշքլիւթէ մասի օլմաք հաղթե թէւտապլէրին շէտտե ինիլ ինիաղ ինիլէրինի թէթ ինէն չէր ինիմիշ տիր.»»

Սօցալալը-տէրէն մէկգիրխոնէ հոտաւար
կէմէէրխոնէն աօրալը թոթալան 4 Ու
աւը դուրթարմազ մազախէնալը, Պոռլալ
ասալքրիլ թարաֆրոնտոն Սամոնը ասա
լքրիլն սիւահ ալիլլաւար իւզէրինէ, մու
գապէէն խալիտիլի վէ սոլէին էան տէ
վամ իմ մէքաէ ուրալը, վէ մառէլլի
գըշալալ պիրը դալալի գօմախոննաւ 10
նէֆէրտէն միւրէքալ պիր միւֆրիզ
կէոտալքրիտիլի՝ մառէլլիտէն Տալիլի
նէգալքրիլն թէէկրաֆալ իւար ուլնմը
արը

Երգը ումտա գըզըլ խոսաթալըզը իճրախ
հիւքմ իթմէքտէ ախր :

Շէհրիբիզտէ արեւն ազգում պրիք՝ սառն
146 տազըզա գալարագ, իսֆիֆէն վն
արիկերի սառն Չի 28 կէէէ չիտանթիւնէ
վն գիւտանէ սուվամը իքի աէֆա գէզէն
հիսա օլնմըշ, ֆագաթի պրի կէոնա գարա
օմամըշ արը:

ՕՍԽԱՆԼԻ ՊՍԵԿՍՈՐԻ ԻԷ ԳՐԷՏԻԼԻԹՆԷ
ՊՍԵԿՍՈՐԱՆ ԳԼՈՒԹԱՐ, ԻՄԺԱՆԱՊՈԼ ՎԷ
ՊԷՅՈՂԸ ԻՊԱՐԲԷՐԱՆԷԼԻՐԻ, ԱԼԱՓ. ՆՈՅԻՐ-
ՄԵՐԻՆ ԿԻՆԴԻ ԹԱԹԻԼ ՕՐԵԽԱՃԱԳԱՐ
ԱՐՐ :

ՀԱՆՐԱՊԵՏ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

16 *Zoologica* 1909

Թէւէկեաւ խաղաղէշ Էստ. ուսմ.	72. ԲԲ.
Թուռլի շըմբարաֆէրի Ֆըր.	101 24
Օսմ. Արիկըմ, չըրքէթի Լ. Օ.	199
Տէրխա, Թրաքիայ գուք.	4 55
» » Թահլ Ֆըր.	8 62
» » Թահլ Ֆըր.	492
Բէթի	17 20
Տէրխասաւթի Բընթըմ	428
Տէրգօզ	313
Անասուր շըմբարաֆէրի գուք.	14 80
» » Թահլ.	517
Բըթաի Ֆոնսիէ Էթըրսէն Ա.	309 50
» » Բ.	255 50
ԱՐԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՆԱՆՍԻ	
Օսմ. լիբար 100 ղշ. տան	72. ԲԲ.
Պէնտզ մէճիսիէ ֆարգը	108
Մէթալգը	106
Բօլ	90 20
Ֆըրսուրգ ալթուր	87 8
Ինկիլիզ իբրասը	109 32
Չըրմից	50
Իռալի քահարա	8 66

Միւսիրք մեռուլք դադեթա

©01 1135115.

፡ ስ ሀ ሶ ቴ ህ ሀ ሼ ቴ

Պէտղոսեայ, Թագսիմ նասեկսինէ և 60